

Zbor väzenskej a justičnej stráže

Informácia

o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vývoji pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia pri práci v Zbore väzenskej a justičnej stráže za rok 2020

1. Úvod

Na základe bodu B.3 uznesenia vlády SR č. 624 z 9. septembra 2009, ktorým sa mení v uznesení vlády SR č. 475 z 11. júna 2003 termín úlohy B.5, ministerka spravodlivosti SR predkladá Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR Informáciu o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia pri práci za predchádzajúci rok, ktorú pripravia ich orgány dozoru v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“) v rozsahu svojej pôsobnosti (ďalej len „informácia“) každoročne do 31. marca. Predmetná informácia bola vypracovaná podľa obsahovej štruktúry určenej Sekciou práce Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR zo dňa 01. 03. 2021 (č.: 16101/2021-M_OPP, 14324/2021).

2. Orgán dozoru zboru

Štátny odborný dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci (inšpekciu práce) na pracoviskách Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVaJS“) vykonáva v súlade s ustanovením § 138 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z. z.“) a § 2 ods. 4 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z. z.“) orgán dozoru zboru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a pre ochranu pred požiarimi referátu špeciálnych činností odboru kontroly a právnych činností Generálneho riaditeľstva ZVaJS (ďalej len „orgán dozoru zboru“).

Orgán dozoru zboru vykonáva inšpekciu práce na pracoviskách ZVaJS, a to predovšetkým dozor nad dodržiavaním predpisov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri plnení služobných úloh príslušníkmi ZVaJS, pracovných úloh zamestnancami ZVaJS, ako aj obvinenými vo výkone väzby zaradenými do práce (ďalej len „obvinený“) a odsúdenými vo výkone trestu odňatia slobody zaradenými do práce (ďalej len „odsúdený“) v rámci stredísk vedľajšieho hospodárstva a vnútorných prevádzok v ústavoch na výkon väzby, ústavoch na výkon trestu odňatia slobody, ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a v nemocnici pre obvinených a odsúdených (ďalej len „ústav“), ako aj požiarneho dozoru podľa § 66 ods. 1 písm. a) a ods. 3 zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov v objektoch ZVaJS.

3. Ciele, úlohy a priority orgánu dozoru zboru v roku 2020

Ciele, úlohy a priority orgánu dozoru zboru pre rok 2020 vychádzali predovšetkým z ustanovení Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SR na roky 2016 až 2020 (ďalej len „Stratégia BOZP“) vrátane programu jej realizácie a z Koncepcie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v podmienkach ZVaJS na roky 2013 až 2020 (ďalej len „koncepcia BOZP“). Cieľom je predovšetkým zníženie počtu pracovných (služobných) úrazov v ZVaJS, a to najmä zníženie závažných pracovných (služobných) úrazov, tzn. pracovných (služobných) úrazov s následkom smrti a pracovných (služobných) úrazov s ťažkou ujmovou na zdraví, ako aj eliminovanie príčin chorôb z povolania, ďalej zlepšovanie prevencie a posilňovanie kultúry práce, a to v porovnaní so stavom dosiahnutým v roku 2012, kedy bola ukončená a vyhodnotená koncepcia BOZP na roky 2008 až 2012.

K presadzovaniu a postupnému splneniu tohto cieľa orgán dozoru zboru aj v roku 2020 zameriaval svoju činnosť tak, aby bolo predovšetkým zrealizované splnenie vytýčených cieľov a priorít Stratégie BOZP a programu jej realizácie podľa schváleného harmonogramu úloh. Orgán dozoru zboru svojou aktívnou činnosťou v oblasti inšpekcie práce vynakladal úsilie na vytvorenie podmienok vedúcich k znižovaniu počtu pracovných i služobných úrazov v tých služobných úradoch, v ktorých došlo k nárastu ich počtu v uplynulom období. Rovnako sa snažil o zabezpečenie vhodných podmienok na výkon štátnej služby a pracovných podmienok na pracoviskách ZVaJS i mimo nich. V dôsledku dodržiavania protiepidemiologických opatrení nebolo možné vykonať veľkú časť kontrol so zameraním na inšpekciu práce, ktoré boli naplánované na rok 2020. V subjektoch, u ktorých okolnosti umožňovali vykonanie kontrolnej činnosti, sa orgán dozoru zboru zameriaval najmä na dodržiavanie opatrení vedúcich k eliminácii vzniku služobných a pracovných úrazov. Za účelom zvýšenia povedomia nadriadených ZVaJS, príslušníkov ZVaJS zamestnancov ZVaJS a odsúdených zaradených do práce orgán dozoru zboru využíval aj formy preventívnej činnosti a poskytoval poradenstvo. Z dôvodu dodržiavania protiepidemiologických opatrení nebolo možné orgánom dozoru zboru sa zapájať do osvetovej činnosti v rámci vykonávania prednášok pre odsúdených, zdravotníckych pracovníkov ZVaJS, ako aj nadriadených ZVaJS z určených úsekov služobnej činnosti v rámci rôznych školení a porád, na ktorých sa v predchádzajúcich obdobiach tradične a vo veľkej miere zúčastňoval. Tam, kde okolnosti umožnili vykonanie kontrolnej činnosti, sa orgán dozoru zboru zameriaval predovšetkým na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a ochrany pred požiarom na pracoviskách ZVaJS, kde sa v súlade s úlohami vyplývajúcimi z platnej koncepcie BOZP zameriaval prioritne na oblasť prevencie úrazov spôsobených manipuláciou s bremenami a s ručným náradím, poskytovaním osobných ochranných služobných a pracovných prostriedkov, ďalej vedenia evidencie a registrácie pracovných a služobných úrazov a prijímania opatrení na predchádzanie vzniku podobných pracovných úrazov.

4. Prehľad dozorovaných subjektov

Orgán dozoru zboru v roku 2020 na základe poverenia generálneho riaditeľa ZVaJS vykonal na úseku ochrany BOZP

- a) komplexnú kontrolu na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a komplexnú protipožiarnu kontrolu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov,
- b) štyri následné protipožiarné kontroly u nájomcov objektov ZVaJS alebo ich častí v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov.

Prehľad výkonov orgánu dozoru zboru je podrobne uvedený v bode 11 textovej prílohy a v tabuľkách č. 1 až č. 6.

5. Zistenia orgánu dozoru zboru v kontrolovaných subjektoch

Pri komplexnej kontrole na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov boli zistené nedostatky súvisiace najmä so stavom pracoviska a odstraňovania zistení z kontrol, so zaistením bezpečnostného označenia na pracoviskách, ďalej nedostatky súvisiace s prevádzkovaním požiarnych uzáverov, prenosných hasiacich prístrojov, s manipuláciou s horľavými látkami a pod.

Prehľad nedostatkov zistených v rámci kontrolnej činnosti orgánu dozoru zboru je uvedený v tabuľke č. 3.

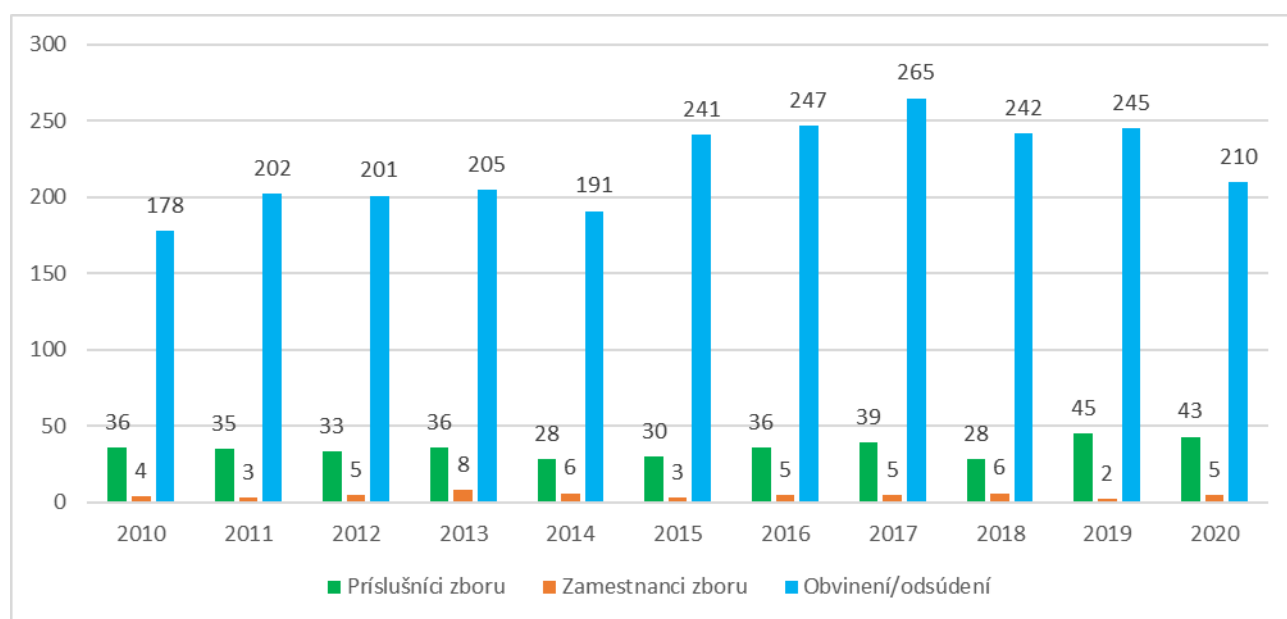
6. Nápravné a sankčné opatrenia orgánu dozoru zboru

Orgán dozoru zboru je povinný uviesť v protokole o výsledku kontroly zistené nedostatky a nadriadení ZVaJS ukladajú podľa miery zavinenia a závažnosti porušenia predpisov na kontrolovanom úseku disciplinárne opatrenia príslušníkom ZVaJS v súlade so zákonom č. 73/1998 Z. z., zamestnancom ZVaJS v súlade s ustanoveniami Zákonníka práce, obvineným v súlade so zákonom č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 221/2006 Z. z.“) a odsúdeným v súlade so zákonom č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 475/2005 Z. z.“). Ústavy v prípade nedodržovania predpisov v oblasti BOZP a ochrany pred požiarom postupujú pri poskytovaní pracovnej sily na pracoviskách iných zamestnávateľov (objednávateľov prác a služieb) v súlade s ustanoveniami upravenými vo vzájomne uzatvorených zmluvách o poskytnutí pracovnej sily. Rovnako postupujú aj v prípade výpožičky objektov ZVaJS a ich priestorov právnickým osobám alebo fyzickým osobám - podnikateľom, pričom zo strany ústavu môže dôjsť aj k okamžitému odstúpeniu od zmluvy v závislosti od závažnosti porušenia zmluvných podmienok.

7. Stav a vývoj pracovných (služobných) úrazov a chorôb z povolania

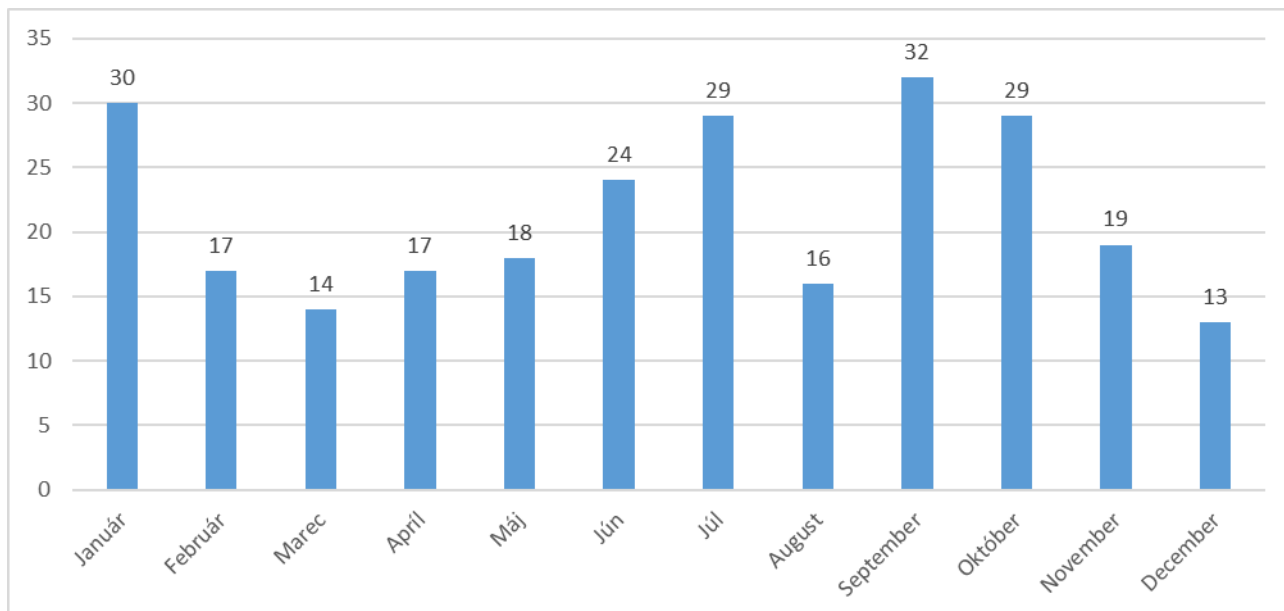
V roku 2020 bolo v ZVaJS zaevidovaných celkom spolu 258 registrovaných pracovných úrazov a registrovaných služobných úrazov. Z uvedeného počtu tvorilo 43 registrovaných služobných úrazov príslušníkov ZVaJS, 5 registrovaných pracovných úrazov zamestnancov ZVaJS a 210 registrovaných pracovných úrazov obvinených a odsúdených zaradených do práce. V porovnaní s rokom 2012, kedy bolo zaevidovaných 239 registrovaných pracovných úrazov a registrovaných služobných úrazov, bol v roku 2020 zaznamenaný nárast v počte registrovaných pracovných úrazov a registrovaných služobných úrazov celkom o 19 prípadov. Aj napriek zvýšenému počtu treba zdôrazniť, že v roku 2020 nebol zaregistrovaný žiadny závažný pracovný alebo služobný úraz s následkom smrti alebo s ťažkou ujmom na zdraví, pričom v roku 2012 boli zaregistrované 3 závažné pracovné úrazy s ťažkou ujmom na zdraví. Pozitívne je konštatovanie, že počet registrovaných pracovných úrazov a registrovaných služobných úrazov v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 sa znížil o 34 prípadov.

Porovnanie počtu RPÚ v ZVaJS v rokoch 2010 až 2020 je uvedené v grafe č. 1.

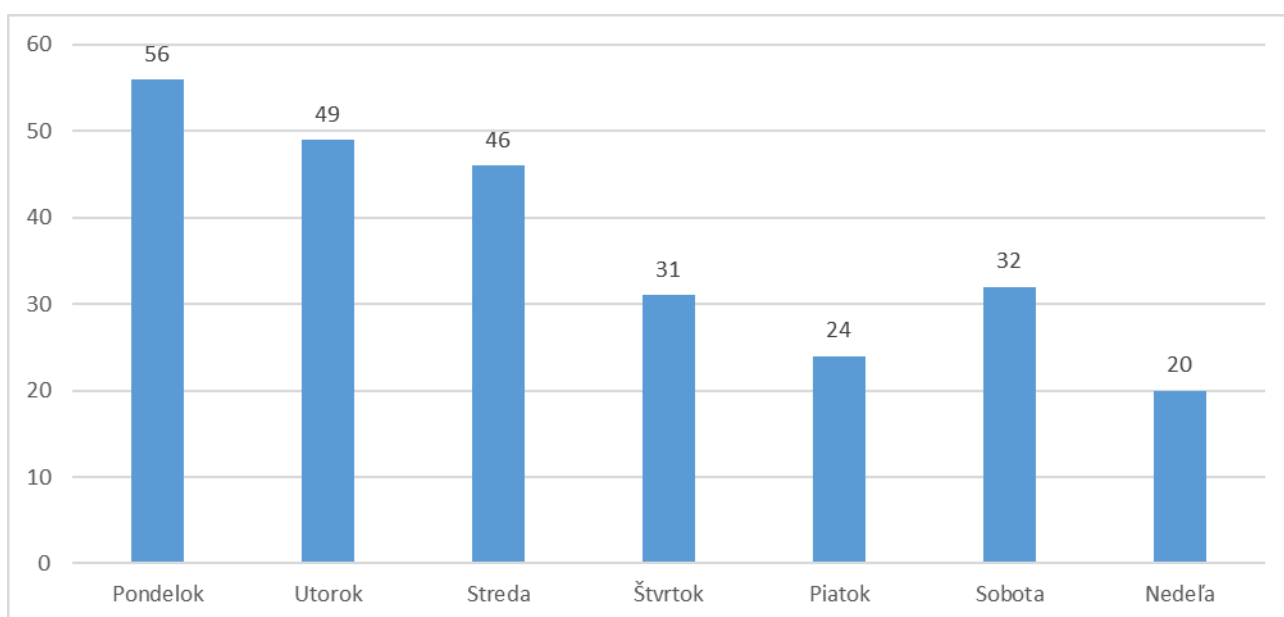
graf č.1: Porovnanie počtu RPÚ v ZVaJS v rokoch 2010 až 2020

Počet RPÚ v ZVaJS podľa jednotlivých mesiacov roku 2020 je uvedený v grafe č. 2.

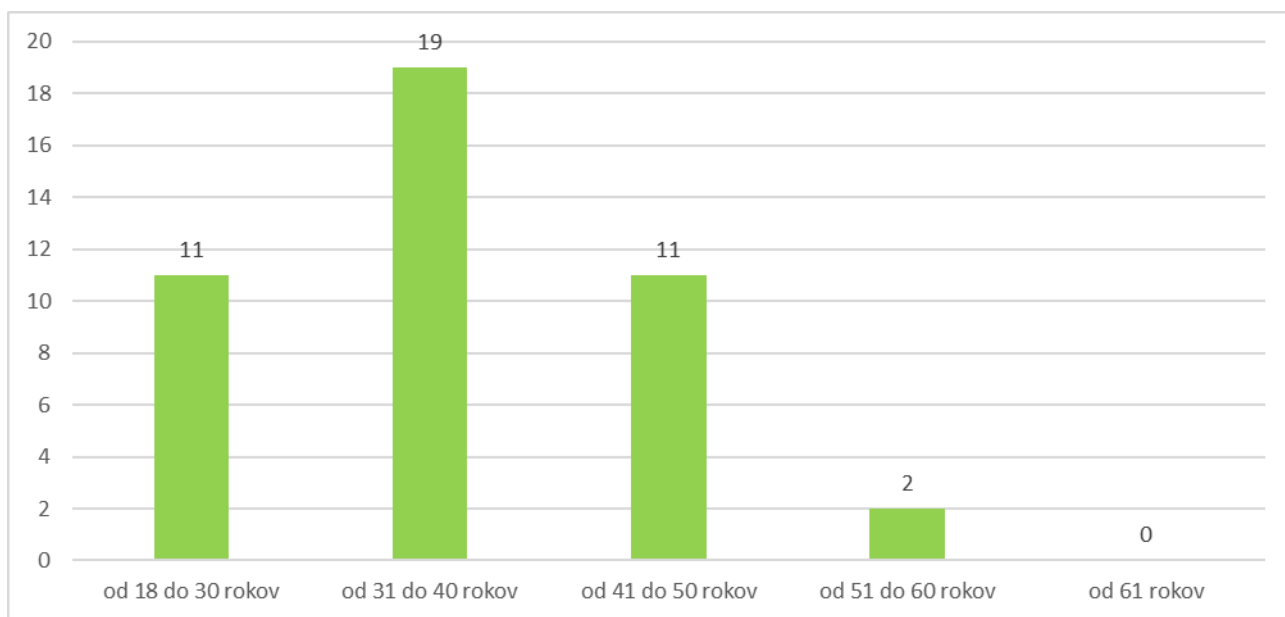
graf č.2: Počet RPÚ v ZVaJS v roku 2020 podľa mesiacov

Počet RPÚ v ZVaJS podľa dní v roku 2020 je uvedený v grafe č. 3.

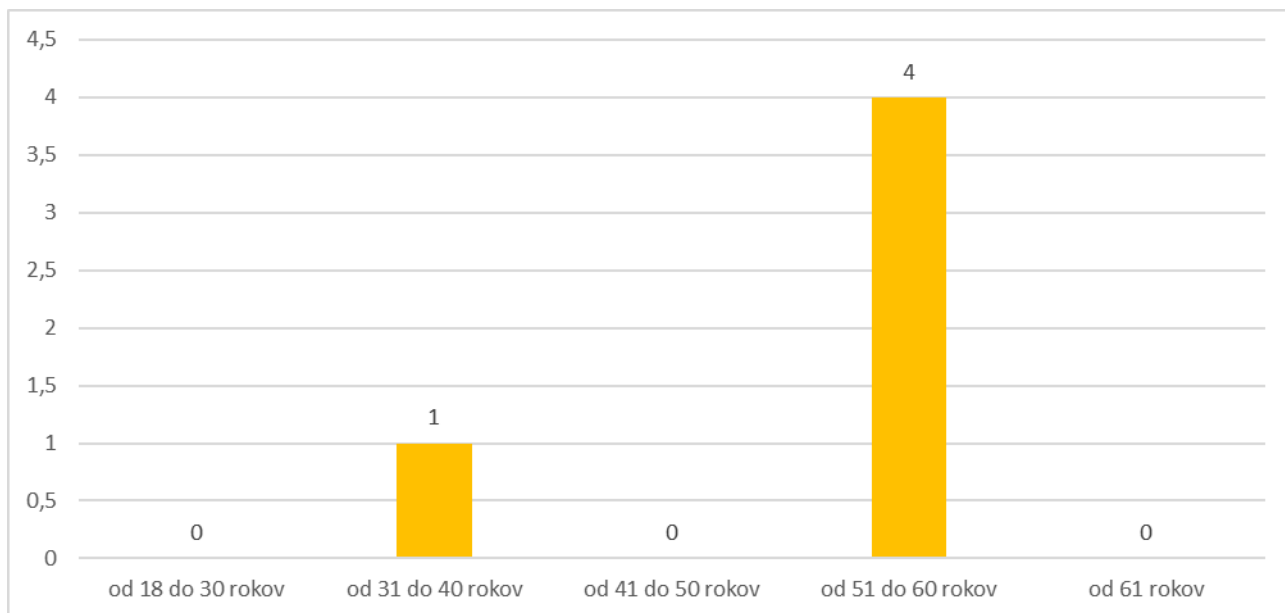

graf č.3: Počet RPÚ v ZVaJS v roku 2020 podľa dní v týždni

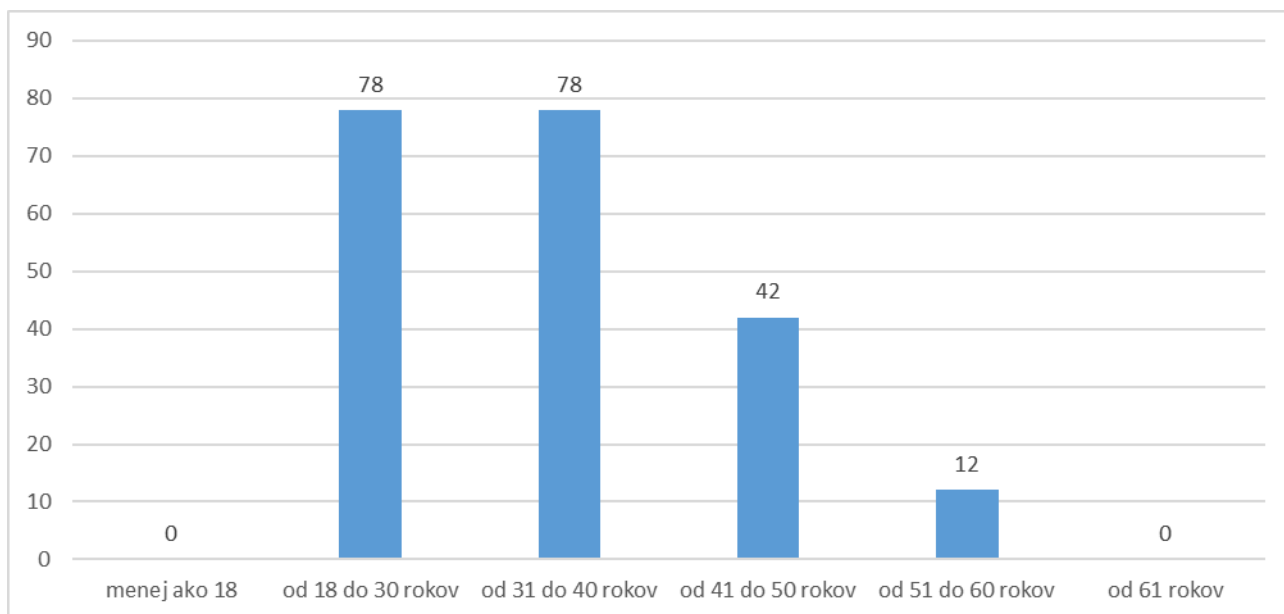
Veková štruktúra príslušníkov ZVaJS, zamestnancov ZVaJS a obvinených a odsúdených zaradených do práce, ktorí v roku 2020 utrpeli RPÚ je uvedená v grafoch č. 4, 5 a 6.

graf č.4: Veková štruktúra príslušníkov ZVaJS, ktorí v roku 2020 utrpeli RPÚ

graf č.5: Veková štruktúra zamestnancov ZVaJS, ktorí v roku 2020 utrpeli RPÚ

graf č.6: Veková štruktúra obvinených a odsúdených zaradených do práce, ktorí v roku 2020 utrpeli RPÚ

Z celkového počtu 210 registrovaných pracovných úrazov obvinených a odsúdených zaradených do práce vzniklo až 156 na pracoviskách mimo pracovísk ZVaJS (tzn. až 74,29 %), kde sú odsúdení zaradovaní do práce na základe zmluvy a za zaistenie BOZP zodpovedajú príslušné právnické osoby alebo fyzické osoby. Orgán dozoru zboru vykonáva v zmysle ustanovenia § 2 ods. 4 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 125/2006 Z. z.“) inšpekciu práce (dozor nad dodržiavaním BOZP) výlučne na pracoviskách ZVaJS.

Z hľadiska počtu registrovaných úrazov pripadajúcich na 100 pracovníkov v ZVaJS v roku 2012 pri počte 9380 osôb vykonávajúcich prácu a 239 registrovaných úrazov pripadlo 2,55 registrovaného úrazu na 100 pracovníkov. V roku 2020 pri počte 9940 osôb vykonávajúcich prácu (v priemere 4789 príslušníkov ZVaJS, 739 zamestnancov ZVaJS a 4412 obvinených a odsúdených zaradených do práce) a 258 registrovaných úrazov pripadlo v ZVaJS 2,60 registrovaného úrazu na 100 osôb vykonávajúcich prácu. Jedná sa teda o nárast o 0,05 registrovaného úrazu pripadajúceho na 100 pracovníkov. V roku 2019 pri počte 10 249 pracovníkov a 292 pracovných úrazov pripadlo v ZVaJS 2,85 pracovných úrazov na 100 pracovníkov.

Stav a vývoj pracovných (služobných) úrazov je uvedená v tabuľkách č. 7 až č. 14.

8. Spolupráca orgánu dozoru zboru

ZVaJS v rámci spolupráce v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci, ako aj ochrany pred požiarimi, v roku 2020 spolupracoval s rôznymi subjektmi, a to Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Národným inšpektorátom práce, Ministerstvom vnútra SR, Ministerstvom obrany SR, Hasičským a záchranným zborom, Inšpektorátom práce v Banskej Bystrici, Úradom verejného zdravotníctva a regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, Ministerstvom zdravotníctva SR, ďalej so zástupcami zamestnancov pre BOZP ako aj s odborovou organizáciou ZVaJS. Jednalo sa zväčša o zabezpečovanie vzdelávacích aktivít, ďalej pri vyšetrovaní príčiny a okolností vzniku registrovaného pracovného úrazu, šetrení podnetov v oblasti BOZP, zisťovania príčiny požiaru v stavbách ZVaJS a pod.

9. Hodnotenie stavu ochrany práce v roku 2020 a opatrenia orgánu dozoru zboru na zlepšenie stavu

Zaistenie BOZP, úroveň podmienok na výkon štátnej služby príslušníkov ZVaJS a pracovných podmienok zamestnancov ZVaJS, obvinených a odsúdených závisí od pridelenia finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu. Každoročne sa finančné prostriedky poskytujú prioritne na zabezpečenie základných potrieb pre obvinených a odsúdených v zmysle zákona č. 475/2005 Z. z. a zákona č. 221/2006 Z. z., ale je potrebné zdôrazniť, že výrazný objem finančných prostriedkov bol aj v roku 2020 pridelený na riešenie dlhotrvajúcich havarijných a kritických technických stavov predovšetkým v oblasti nevyhovujúceho technického stavu objektov ZVaJS a pracovných prostriedkov.

Z hľadiska zabezpečenia úloh bezpečnostnotechnickej služby vyplývajúcej z § 22 zákona č. 124/2006 Z. z. je v každom ústave systemizované funkčné miesto bezpečnostný technik, resp. je v ústave bezpečnostnotechnická služba zabezpečená dodávateľsky a na generálnom riaditeľstve ZVaJS je zabezpečená verejným zdravotníkom s požadovanou odbornou spôsobilosťou. Celkový počet funkčných miest bezpečnostných technikov zodpovedá požiadavke uvedenej v § 22 ods. 4 zákona č. 124/2006 Z. z. a prílohy č. 1b) písm. B k zákonu č. 124/2006 Z. z., pričom jeden bezpečnostný technik pripadá najviac na 600 zamestnancov. Do počtu zamestnancov sa však podľa § 3 písm. b) bodu 1 zákona č. 124/2006 Z. z. započítavajú výlučne príslušníci ZVaJS a zamestnanci ZVaJS, ale nie sú zohľadnení obvinení a odsúdení zaradení do práce, ktorí nemajú štatút zamestnanca, nakoľko nie sú v pracovno-právnom vzťahu, ale v osobitnom vzťahu s príslušným ústavom. Ústav si však podľa § 32 ods. 2 a § 34 zákona č. 221/2006 Z. z. alebo podľa § 42 ods. 2 a § 49 zákona č. 475/2005 Z. z. pri zaraďovaní obvinených alebo odsúdených do práce plní z hľadiska zaistenia BOZP povinnosti zamestnávateľa a zaisťuje starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia obvinených a odsúdených pri práci. V Ústave na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou pracovalo v roku 2020 v priemere 291 príslušníkov ZVaJS a 42 zamestnancov ZVaJS, tzn. celkom 333 zamestnaných osôb, pričom 719 odsúdených zaradených do práce sa do celkového počtu zamestnancov pre potreby určenia počtu bezpečnostných technikov nezapočítava. Nad priemerný počet 600 pracovníkov pripadajúcich na 1 bezpečnostného technika v roku 2020 mali pri započítaní odsúdených do práce aj Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Ilava (720 pracujúcich, z toho 8 obvinených a 351 odsúdených osôb zaradených do práce), Ústav na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce (702 pracujúcich, z toho 386 odsúdených zaradených do práce) a Ústav na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová (603 pracujúcich, z toho 303 odsúdených zaradených do práce).

Z hľadiska zlepšenia stavu v oblasti BOZP a ochrany pred požiarmi je aj naďalej nevyhnutné pre ZVaJS zabezpečiť dostatočné finančné prostriedky k plneniu povinností vyplývajúcich z predpisov v oblasti BOZP a ochrany pred požiarmi a k odstráneniu finančne nákladných nedostatkov, ktoré si však v súčasnej situácii vyžadujú podporu predovšetkým zo strany Ministerstva financií SR a dôležité je rovnako aj stanovenie priorit účelu použitia poskytnutých finančných prostriedkov vzhľadom na efektívnosť a hospodárnosť vynakladaných finančných prostriedkov v ZVaJS v súlade s plnením úloh vyplývajúcich predovšetkým z pripravovanej koncepcie väznenstva. Rovnako je dôležité získavať finančné prostriedky zo zdrojov Európskej únie, a to predovšetkým prostredníctvom rôznych operačných programov.

10. Záver

ZVaJS zabezpečuje plnenie povinností v súvislosti s odstraňovaním zistených nedostatkov v oblasti BOZP a ochrany pred požiarmi. Riešenie nepriaznivého technického stavu niektorých objektov ZVaJS vrátane vyhradených technických zariadení vzhľadom na ich fyzickú opotrebovanosť, zastaranosť, nedostatok finančných prostriedkov na ich obnovu, resp. modernizáciu, bude prioritou aj v rámci novej Stratégie BOZP v Slovenskej republike na roky 2021

až 2027 v podmienkach ZVaJS a Konceptii väzenstva v Slovenskej republike na roky 2021 až 2030.

Príloha k informácia o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce v Zbore väzenskej a justičnej stráže v roku 2020

Orgán dozoru zboru predovšetkým:

1. vykonáva dozor nad dodržiavaním právnych predpisov upravujúcich podmienky na výkon štátnej služby príslušníkov ZVaJS a pracovné podmienky zamestnancov ZVaJS, obvinených a odsúdených zaradených do práce vrátane podmienok výkonu štátnej služby a pracovných podmienok žien, mladistvých a osôb so zmenenou pracovnou schopnosťou,
2. vykonáva dozor nad dodržiavaním právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a zaistenie bezpečnosti technických zariadení vrátane predpisov upravujúcich faktory pracovného prostredia,
3. vykonáva požiarny dozor v objektoch ZVaJS,
4. posudzuje výber a prevádzkovanie pracovných priestorov pracovného prostredia, používanie osobných pracovných (služobných) prostriedkov,
5. vedie evidenciu pracovných úrazov príslušníkov ZVaJS a zamestnancov ZVaJS,
6. vedie evidenciu registrovaných pracovných úrazov v ZVaJS,
7. vypracováva rozbor pracovnej úrazovosti a navrhuje opatrenia na znižovanie pracovných (služobných) úrazov,
8. vydáva stanoviská na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci v rámci stavebného a kolaudačného konania stavieb ZVaJS,
9. vypracováva interné predpisy upravujúce oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a ochrany pred požiarmi,
10. zabezpečuje kontrolu plnenia Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SR v podmienkach ZVaJS a vyhodnocuje ju,
11. spolupracuje s Európskou agentúrou pre BOZP, Národným inšpektorátom práce, územne príslušnými inšpektorátmi práce, dozornými orgánmi Ministerstva vnútra SR, Ministerstva financií SR – Finančným riaditeľstvom SR, Ministerstva obrany SR, orgánmi verejného zdravotníctva a odborovými organizáciami,
12. poskytuje poradenstvo v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a ochrany pred požiarmi,
13. vykonáva osvetu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a ochrany pred požiarmi.

1.1 Personálne údaje

Na základe § 2 ods. 4 zákona č. 125/2006 Z. z. je orgán dozoru zboru ustanovený rozkazom ministra spravodlivosti Slovenskej republiky k výkonu inšpekcie práce na pracoviskách ZVaJS. V zmysle interného predpisu orgán dozoru pozostáva z hlavného inšpektora orgánu dozoru zboru a minimálne jedného inšpektora orgánu dozoru zboru. Od 3. júla 2020 po uvoľnení zo služobného pomeru hlavného inšpektora dozoru ZVaJS zabezpečuje činnosť orgánu dozoru len jeden inšpektor orgánu dozoru zboru. Predmetný príslušník ZVaJS má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v požadovanom odbore a má odbornú spôsobilosť „autorizovaný bezpečnostný technik“ a „špecialista požiarnej ochrany“. Na jedného pracovníka orgánu dozoru zboru tak v II. polroku 2020 pripadlo 9940 osôb vykonávajúcich prácu (v priemere 4789 príslušníkov ZVaJS, 739 zamestnancov ZVaJS a 4412 obvinených a odsúdených zaradených do práce). Rovnako je však potrebné zdôrazniť, že orgán dozoru zboru vykonáva v objektoch ZVaJS aj požiarny dozor a plní aj ďalšie úlohy uložené generálnym riaditeľom ZVaJS alebo riaditeľom odboru kontroly a právnych činností Generálneho riaditeľstva ZVaJS.

1.2 Výkony

Orgán dozoru zboru v hodnotenom období na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci (ďalej len „úsek BOZP“) a ochrany pred požiarmi v roku 2020

- a) vykonal 1 komplexnú kontrolu na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci a komplexnú protipožiarnu kontrolu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov,
- b) vykonal 4 následné protipožiarne kontroly u nájomcov objektov ZVaJS alebo ich častí v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov,
- c) posúdil 11 ks projektovej dokumentácie stavieb ZVaJS pre účely stavebného konania alebo konania o zmene v užívaní časti stavby,
- d) zúčastnil sa 14 krát na kolaudáciách stavieb alebo konaniach o zmene v užívaní stavieb alebo časti stavieb ZVaJS,
- e) vydal 5 stanovísk k zisťovaniu príčiny vzniku požiaru v ústave Banská Bystrica – Kráľová, Želiezovce, Nitra – Chrenová a 2 pre ústav Bratislava,
- f) zabezpečil vykonanie aktualizacej odbornej prípravy bezpečnostných technikov a autorizovaných bezpečnostných technikov prostredníctvom dištančnej formy vzdelávania,
- g) vykonal v rámci lektorskej činnosti:
 - 8 prednášok v oblasti problematiky poskytovania osobných ochranných služobných prostriedkov pre príslušníkov ZVaJS spojenou s ich praktickou ukázkou prostredníctvom videokonferencie,
 - priebežne vykonával školenia o ochrane pred požiarmi a oboznámenia o bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a pri práci pre príslušníkov ZVaJS a zamestnancov ZVaJS zaradených na generálnom riaditeľstve ZVaJS a školenia o ochrane pred požiarmi a oboznámenia o BOZP pre odsúdených zaradených do práce na generálnom riaditeľstve ZVaJS.
- h) vypracoval a predložil podklady za ZVaJS pre Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR do Správy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, vývoja pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce za rok 2019,
- i) vypracoval a predložil Ministerstvu spravodlivosti SR vyhodnotenie plnenia Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SR na roky 2016 až 2020 a programu jej realizácie v podmienkach ZVaJS za rok 2019,
- j) vypracoval rozbor registrovaných služobných (pracovných) úrazov v ZVaJS za rok 2020, ďalej prehľady o pracovnej úrazovosti v ZVaJS za I. polrok 2020, ktoré predložil na zasadnutí 7. kolégia generálneho riaditeľa ZVaJS aj s opatreniami na zníženie počtu pracovných a služobných úrazov v ZVaJS,
- k) zúčastnil sa webinára pre odborníkov z oblasti BOZP, ktorý bol organizovaný Národným inšpektorátom práce, a ktorý prebiehal formou živého vysielania prostredníctvom platformy MS Teams a bol zameraný na aktuálne otázky súvisiace s výkonom činností BOZP počas protiepidemiologických opatrení,
- l) vykonal 1 odbornú prípravu členov požiarnych družstiev z ústavov Ilava a Leopoldov v spolupráci s Hasičským a záchranným zborom v priestoroch Výcvikového centra Hasičského a záchranného zboru v Lešti,
- m) vypracoval stanoviská k 3 podaniam odsúdených k problematike posudzovania a odškodňovania pracovných úrazov odsúdených a 1 podaniu príslušníka ZVaJS vo veci zaistenia vyhovujúcich pracovných podmienok a zúčastnil sa aj súdneho pojednávania vo veci posúdenie pracovného úrazu zamestnanca ZVaJS,
- n) vypracoval 2 podklady k verejnému obstarávaniu zákazky,
- o) plnil ďalšie úlohy uložené generálnym riaditeľom ZVaJS alebo riaditeľom odboru kontroly a právnych činností generálneho riaditeľstva ZVaJS.

1.3 Poradenská činnosť

Poradenská činnosť (metodická pomoc) bola v roku 2020 vykonávaná pre všetkých pracovníkov v rámci ZVaJS zabezpečovaná predovšetkým prostredníctvom bezpečnostnotechnickej služby v jednotlivých ústavoch, orgánom dozoru zboru, ale aj verejným zdravotníkom ZVaJS, a to najmä: písomnou formou, elektronickou formou, telefonicky, prípadne osobným kontaktom. Bezpečnostnotechnická služba, orgán dozoru zboru a verejný zdravotník ZVaJS poskytujú toto poradenstvo aj popri kontrolnej činnosti v ústavoch. V rámci preventívnej činnosti počas výkonu inšpekcie práce bolo poskytnuté poradenstvo zamerané predovšetkým na predchádzanie zisteným nedostatkom a na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov v oblasti BOZP a v oblasti bezpečnosti technických zariadení.

V ZVaJS sa za účelom zlepšenia poskytovania kvalitného poradenstva zabezpečuje aj pravidelné vzdelávanie pracovníkov bezpečnostnotechnických služieb zriadených v ústavoch, pracovníkov orgánu dozoru zboru a verejného zdravotníka ZVaJS, ktorí pre ústavy toto bezplatné poradenstvo poskytujú.

1.4 Poskytovanie informácií

V uplynulom roku poskytovali pracovníci orgánu dozoru zboru ústavom najčastejšie informácie v oblastiach registrácie a evidencie pracovných úrazov alebo služobných úrazov, ako aj ich odškodňovania, poskytovania osobných ochranných pracovných (služobných) prostriedkov, jej evidencie, ďalej požiadaviek na stavby či pracoviská z hľadiska predpisov na zaistenie BOZP a pod. Ďalej boli informácie poskytované ohľadom požiadaviek na zmeny užívania stavieb alebo ich častí z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti a zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia.

1.5 Sťažnosti a podnety

V roku 2020 orgán dozoru zboru riešil tri podania odsúdených, ktoré boli doručené pôvodne inšpektorátom práce, ale z dôvodu vecnej príslušnosti boli postúpené na generálne riaditeľstvo ZVaJS. Všetky predmetné podania boli k problematike posudzovania a odškodňovania pracovných úrazov odsúdených, pričom tieto podnety boli vyhodnotené ako neopodstatnené.

Podnet príslušníka ZVaJS súvisel s údajne nezabezpečením hygienických a sociálnych zariadení zo strany ústavu v rámci činnosti mimo jeho objektov. Aj v tomto prípade bol podnet vyhodnotený ako neopodstatnený.

Ústavy pri objasňovaní príčin a okolností vzniku pracovných úrazov dôslednejšie uplatňujú zbavenie sa zodpovednosti za škodu spôsobenú pracovným úrazom, ak je príčina jeho vzniku na strane odsúdeného. Aj na základe danej skutočnosti nedochádza k nárastu podnetov a sťažností vo veci určenia a odškodnenia pracovného úrazu.

Orgán dozoru zboru sa zúčastnil na súdnom pojednávaní vo veci posúdenia pracovného úrazu zamestnankyne ZVaJS.

Orgánu dozoru zboru nebola v roku 2020 zaslaná žiadna sťažnosť v oblasti BOZP alebo ochrany pred požiarmi.

1.6 Príprava predpisov a technická normalizácia

V súvislosti s uloženými úlohami na kolégiách generálneho riaditeľa ZVaJS za účelom zníženia úrazovosti obvinených a odsúdených zaradených do práce bolo v roku 2020 v spolupráci s odborom ekonomiky a odborom kontroly a právnych činností generálneho riaditeľstva ZVaJS vykonané preverenie všeobecne záväzných právnych predpisov súvisiacich s odvádzaním a vykonávaním zrážok z určených nemocenských dávok a z určených úrazových dávok osôb vo výkone väzby a osôb vo výkone trestu odňatia slobody. Na základe predmetného preverovania bola identifikovaná nedôvodná pozitívna diskriminácia obvineného a dosúdeného vyplývajúca

z v súčasnosti účinným princípom vykonávania zrážok z nemocenského a úrazového príplatku osoby vo výkone väzby v zmysle zákona č. 221/2006 Z. z. a zákona č. 475/2005 Z. z. Návrh legislatívnych zmien dotknutých všeobecne platných právnych predpisov, ktorými by bol daný stav odstránený, bol predložený príslušnej organizačnej zložke Ministerstva spravodlivosti SR. Na základe doručeného vyjadrenia ministerstva je nevyhnutné, aby predmetné návrhy boli predložené a prerokované v najbližšom období v rámci odbornej komisie zriadenej za účelom prípravy legislatívnych zmien upravujúcich podmienky výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody.

V rámci všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti BOZP orgán dozoru zboru nepripomienkoval v roku 2020 žiadny návrh zákona, nariadenia vlády SR či vyhlášky ústredných orgánov štátnej správy alebo interného predpisu.

V zmysle zákona č. 125/2006 Z. z. orgány inšpekcie práce neplnia úlohy v oblasti technickej normalizácie.

1.7 Zahraničná spolupráca

V roku 2020 nebolo zo strany orgánu dozoru zboru a ani zo strany ostatných dozorných orgánov a iných inštitúcií organizované žiadne stretnutia a ani iná spolupráca z oblasti BOZP.